

JUNI 2026 · FOLKEVERSJON AV DEN ØKONOMISKE ANALYSEN AV NESODDEN KOMMUNE

Hva skjer med pengene på Nesodden?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Nesoddens økonomi fant. Og Nesodden har en interessant historie: en av landets mest *nøkterne* kommuner, som driver skole og eldreomsorg billigere enn nesten alle andre — men som nå sier selv at «tålegrensen er nådd».

6.

plass i landet på lavest driftsutgift per innbygger. Nesodden er blant landets aller mest nøkterne kommuner

27 mill.

så mye må kommunen likevel kutte de neste årene: 15 mill. i 2025 og 12 mill. til i 2027. Kommunedirektøren sier tålegrensen er nådd

12,3 %

sparekontoen målt mot årsinntekten — solid. Men oppspart krone for krone gjennom stram drift, uten noe arvefond i ryggen

Tenk på kommunen som en husholdning: Nesodden er familien som alltid har levd **sparsommelig**.

De bruker mindre på det meste enn naboene — og barna får likevel gode karakterer. Gjennom mange år med nøysom drift har de spart opp en pen buffer på kontoen, helt uten arv eller lottogevinst å lene seg på. Men nå har de tatt opp store lån for å bygge og pusse opp, og rentene begynner å bite. Familien sier selv at det ikke er mer å spare inn på i hverdagen uten at det går ut over noe viktig. De har nådd «tålegrensen». Det er omtrent det som skjer på Nesodden nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, Statsforvalteren, kommunens egne rapporter, tilsyn og revisjoner). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Nesodden bruker mindre enn forventet på nesten alt — med ett unntak: barnevern

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange barn trenger mer skole, en med mange eldre trenger mer omsorg. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Nesoddens faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Eldreomsorg og hjemmetjenester	82 mill. mindre	Drives svært nøkternt — langt under forventet
Grunnskole	49 mill. mindre	Drives nøkternt — men karakterene er over snittet i landet
Administrasjon («byråkratiet»)	17 mill. mindre	Slank stab — lite «fett» igjen å kutte
Sosialhjelp m.m.	9 mill. mindre	Stram tjeneste — under forventet
Barnehage	6 mill. mindre	Litt under forventet
Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.)	1 mill. mindre	Omtrent på forventet nivå
Barnevern	15 mill. mer	Nesoddens eneste «dyre unntak» — og det vokser raskt. Les neste side

Det overraskende: Nesodden driver de store tjenestene *billigere* enn det befolkningen tilsier — eldreomsorgen alene koster 82 millioner mindre enn forventet, og skolen 49 millioner mindre, samtidig som elevene gjør det bra. Kommunen er faktisk nummer seks i landet på lavest driftsutgift per innbygger. Spørsmålet er derfor ikke om Nesodden sløser. Det er heller om det er mer å hente i det hele tatt — og hvorfor akkurat barnevernet skiller seg ut i motsatt retning.

Regnestykket viser altså en **nøktern kommune med ett dyrt unntak: barnevern**. Det er uvanlig for en kommune som ellers strammer inn over hele linja. På barnevern ligger forbruket 15 millioner over det forventede, og avstanden har vokst kraftig på bare ett år. Hvorfor en så nøktern kommune bruker mer enn forventet nettopp her, handler ikke om raushet. Det forklarer vi på neste side.

Hvorfor bruker en nøktern kommune mer enn forventet på barnevern?

Nesodden sparer inn nesten overalt. Men på barnevern går det motsatt vei: forbruket lå 3 millioner over forventet i 2024, og hoppet til 15 millioner over i 2025. Det er en kraftig økning på kort tid. Det handler ikke om at kommunen deler ut penger lett. Forklaringen ligger et annet sted.

- **Barnevernet har vært en tjeneste under press.** Barnevern over hele landet har fått flere og mer sammensatte saker, og dyre tiltak må ofte kjøpes utenfra. Det presser kostnadene opp uansett hvor nøktern kommunen ellers er.
- **Tjenesten måtte bygges opp etter et statlig tilsyn.** Når staten påpeker at planer, dokumentasjon og styring må på plass (se varskoet under), koster det å rette opp: nye rutiner, bedre oppfølging og mer systematisk arbeid med barna som trenger det mest.
- **Det er ikke et fritt valg kommunen enkelt kan reversere.** Barnevern er en lovpålagt tjeneste der barnas rettssikkerhet kommer først. Beløpet kan ikke bare kuttes ned mot «forventet»-tallet.

Et varsko fra staten: I 2023 førte Statsforvalteren tilsyn med barnevernet på Nesodden og fant to lovbrudd: kommunen hadde **ikke gode nok planer og dokumentasjon** i oppfølgingen av barn som bor i fosterhjem, og **for svak styring og internkontroll** — saksbehandlingen ble for avhengig av enkeltpersoner. Kommunen måtte lage en plan for å rette dette opp. Det betyr ikke at kommunen sløser, men at tjenesten som har ansvar for noen av de mest sårbare barna, har stått svakere enn den burde — og at det koster å bygge den opp igjen.

Barnevernet er altså ikke et tegn på sløsing, men på en tjeneste under press som har måttet rustes opp. Den utfordringen forsvinner ikke ved å kutte — den løses ved å se barna bak tallene og bygge tjenesten skikkelig.

Solid sparekonto — men ingen arv å lene seg på, og økende lån

12,3 %

sparekontoen («disposisjonsfondet») målt mot årsinntekten — solid, over det vanlige nivået

+2,4 %

kommunen gikk i pluss i 2025 — penger til overs etter at alle regninger og renter var betalt

79 %

kommunens lån tilsvarer nesten en hel årsinntekt — og kommunen har selv varslet at gjelden blir for høy fra 2025–2026

Her er den ærlige historien. Nesodden *har* spart godt. Men sparepengene er bygd opp på en helt annen måte enn i mange rike kommuner.

En sparekonto uten arv i ryggen

Mange velstående kommuner har et **arvefond** — for eksempel penger fra salg av et kraftselskap — som ligger i markedet og gir avkastning. Nesodden har **ingen slik formue**. Hver krone på sparekontoen er spart opp gjennom mange år med **nøktern drift**. Det gjør bufferen ekte og selvopptjent — men også sårbar. For når skatteinntektene svikter, finnes det ikke noe arvefond å ta av. Det skjedde i 2024: kommunen fikk 55 millioner mindre i skatt enn budsjettert, og overskuddet for året falt kraftig. En slik smell tærer fort på en sparekonto uten reserver i bakhånd.

Lånet er den varslede trusselen

Det som virkelig presser økonomien framover, er ikke skatten alene — det er **lånene**. Nesodden har et stort byggeprogram, og kommunen har selv varslet at gjelden blir for høy fra 2025–2026. Innen 2028 vil over 9 prosent av inntektene gå bare til renter og avdrag. Det er denne lånebanen som tvinger fram kuttene: 15 millioner i 2025 og 12 millioner til i 2027. Kommunedirektøren bruker nabokommunen **Frogn**, som havnet i økonomisk krise, som et skrekkeksempel på hva som kan skje hvis pengebruken ikke bremses.

«Tålegrensen er nådd»: Kommunedirektøren sier rett ut at det ikke er mye mer å spare inn på uten at det går ut over tjenestene. Kuttene i 2025 er små grep — for eksempel å gå fra seks til to valglokaler (sparer rundt 389 000 kroner) og mindre kutt i veivedlikehold. Når selv de små grepene må lukes fram, er det et tegn på at det er lite «fett» igjen. Skolekuttene på 2,5 millioner møtte da også motstand fra foreldrene (FAU), som fryktet at skolen blir mer avhengig av dugnad og innsamling.

Det ærlige bildet er altså verken «Nesodden er rik og har ingen problemer» eller «Nesodden er blakk». Det er en nøktern kommune med en ekte, selvopptjent sparekonto — men uten arvefond å

lene seg på, og med en voksende gjeld som nå tvinger fram kutt i en kommune som allerede driver svært stramt.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 gikk Nesodden i **pluss** (2,4 %) — over det anbefalte nivået. Det betyr at kommunen faktisk fikk noe til overs til sparing dette året. I 2024 var overskuddet derimot lavt, etter at skatten sviktet.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Nesodden: 12,3 % — solid. Men hele beløpet er spart opp gjennom nøktern drift, ikke et arvefond, så det finnes ingen reserve i bakhånd hvis et nytt år blir dårlig.

Driftsbåret soliditet

At sparepengene er tjent inn krone for krone gjennom stram, sparsommelig drift — i motsetning til kommuner som har et stort fond fra for eksempel salg av et kraftselskap. Bufferen er ekte, men mer sårbar når inntektene svikter.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Nesodden rettferdig med helt ulike kommuner — og det er dette som viser at Nesodden driver det meste under forventet behov, men barnevernet over.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Nesoddens gjeld tilsvarer rundt 79 % av en hel årsinntekt. Ikke ekstremt i dag, men kommunen har selv varslet at gjelden blir for høy fra 2025–2026 — en viktig grunn til at den nå må kutte.

Tålegrensen er nådd

Kommunedirektørens egen formulering: det er ikke mer å effektivisere bort uten at tjenestene til innbyggerne blir dårligere. Nesodden er allerede blant landets seks mest nøkterne kommuner.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Nesoddens egne årsrapporter og budsjetter, statlige tilsyn og kommunerevisjonens rapporter. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mindre enn forventet», betyr det ikke at tilbudet er dårlig — det kan være bevisst, nøktern drift. Og når barnevern koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing, men en tjeneste under press som har måttet bygges opp. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.